

การประเมินโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน
โรงเรียนบ้านปากคลอง 17 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก
Evaluation of the Development and Promotion of Morality and Ethics
Project for Students at Banpakklong 17 School,
Nakhonnayok Primary Educational Service Area Office

กุลวดี วิมะลิน

Kunwadee Vimalin

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปากคลอง 17

Director of Banpakklong 17 School

Corresponding Author e-mail: kunyaypai@gmail.com

Received: 2024-11-08 Revised: 2024-12-20 Accepted: 2025-01-15

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินบริบท ประเมินปัจจัยนำเข้า ประเมินกระบวนการ และประเมินผลผลิตของโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านปากคลอง 17 โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปปี้ ผลการประเมินพบว่า ตัวชี้วัด ประเด็นการประเมิน ทุกประเด็นและภาพรวมของโครงการทั้งหมด มีดังนี้ 1. ผลการประเมินด้านบริบท พบว่า มีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ วัตถุประสงค์ของโครงการ มีความเหมาะสมกับสภาพปัญหา ความต้องการจำเป็นของโรงเรียนและแนวทางการดำเนินการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า มีความพร้อม ความพอเพียง และการสนับสนุนต่าง ๆ ในด้านบุคลากร งบประมาณ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3. ผลการประเมินด้านกระบวนการ พบว่า ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นตอนดำเนินการ ชั้นประเมินผลและชั้นปรับปรุงแก้ไข มีการปฏิบัติและมีความเหมาะสม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 4. ผลการประเมินด้านผลผลิต พบว่า 4.1 ผลการประเมินด้านผลผลิต ของโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านปากคลอง 17 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก พบว่า ครูและนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯ มีความเห็นว่า ด้านผลผลิตของโครงการฯ ทั้ง 8 กิจกรรม มีผลการประเมินทั้งด้านคุณภาพและปริมาณอยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน 4.2 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูและ

ผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านปากคลอง 17 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก พบว่า ครูและผู้ปกครองนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯ มีความพึงพอใจหลังร่วมโครงการสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

คำสำคัญ (Keywords): การประเมินโครงการ; คุณธรรม; จริยธรรม

Abstract

The objective of this research was to evaluate the context, input, process, and product of the development and promotion of morality and ethics program for students at Banpakklong 17 School using the CIPP evaluation model. The evaluation results revealed the following findings: 1. Context Evaluation: It was found that the context aligns with the objectives of the National Education Act, the policies of the Ministry of Education, and the project's objectives. The program is appropriate to the problems and needs of the school, as well as the implementation approach. Overall, the context evaluation was rated the highest. 2. Input Evaluation: The evaluation revealed adequate preparedness, sufficiency, and support in terms of personnel, budget, materials, equipment, and project management. Overall, the input evaluation was rated the highest. 3. Process Evaluation: The preparation, implementation, evaluation, and improvement stages of the project were carried out appropriately. Overall, the process evaluation was rated the highest. 4. Product Evaluation: 4.1 The product evaluation of the development and promotion of morality and ethics program for students at Banpakklong 17 School, Nakhonnayok Primary Educational Service Area Office, showed that both teachers and students participating in the program agreed that the quality and quantity of the eight activities in the program met the evaluation standards. Overall, the product evaluation was rated the highest. 4.2 The comparison of the satisfaction levels of teachers and parents regarding students before and after participating in the program showed that teachers and parents were significantly more satisfied after the students participated in the program, with a statistically significant difference at the .05 level. This result meets the established criteria.

Keywords: Project Evaluation; Morality; Ethics

บทนำ (Introduction)

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญประการหนึ่งในกระบวนการเสริมสร้างและปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่เยาวชนให้เป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพ และด้วยความตระหนักในเรื่องดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการบริหารจัดการศึกษาโดยเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีความรู้ จริยธรรม และมีความเป็นพลเมืองที่ดีตามนโยบายและทิศทางของการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด โดยขับเคลื่อนนโยบายผ่านการดำเนินโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้ครูผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ใช้เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพื่อให้การพัฒนาผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีความเหมาะสม และบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2565) นอกจากนี้ ตามหลักการหรือแนวคิดของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 มุ่งให้บรรลุเป้าหมายด้านคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป้าหมายสำคัญประการหนึ่ง คือ คนทุกช่วงวัยมีความรักสถาบันหลักของชาติและยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และทุกคนทุกช่วงวัยมีจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

จากสภาพการณ์ในปัจจุบันพบว่า เด็กและเยาวชนในวัยเรียนส่วนหนึ่งมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ไม่เห็นคุณค่าของตนเอง ขาดคุณธรรม จริยธรรม เป็นผลมาจากขาดการปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องและเหมาะสมจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ครอบครัวแตกแยกเพราะขาดความอบอุ่น จากสภาพปัญหาดังกล่าวโรงเรียนบ้านปากคลอง 17 ได้ให้ความสำคัญและหาวิธีดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงได้จัดทำโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนโรงเรียนบ้านปากคลอง 17 เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะคุณธรรมพื้นฐานอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการประเมินโครงการในภาพรวมอย่างกว้าง ๆ ส่วนมากจะเป็นการประเมินด้านกระบวนการดำเนินการเท่านั้น ขาดรายละเอียดและการใช้หลักวิชาการในการประเมินผู้วิจัยตระหนักดีว่าการประเมินโครงการอย่างเป็นระบบจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินโครงการทำให้ทราบทางด้านบริบท (Context) ใดบ้างที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคต่อการดำเนินโครงการ รวมทั้งศึกษาปัญหาทางด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) รวมทั้งด้านผลผลิต (Product) ที่มีผลกระทบต่อ การดำเนินโครงการ ทั้งนี้เพื่อนำผลไปพัฒนางานซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจปรับปรุงพัฒนา

วางแผนการดำเนินงานต่อไปในการดำเนินการประเมินโครงการฯ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP ของ Stufflebeam (2003) เพื่อประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) ประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) และประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เอื้อต่อการพัฒนาปรับปรุงโครงการ อันจะส่งผลดีต่อคุณภาพของนักเรียนในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อประเมินบริบท (Context) ของโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านปากคลอง 17
2. เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) ของโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านปากคลอง 17
3. เพื่อประเมินกระบวนการ (Process) โครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านปากคลอง 17
4. เพื่อประเมินผลผลิต (Product) ของโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านปากคลอง 17

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การประเมินโครงการครั้งนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบ CIPP Model ของ Daneil Stufflebeam (2003) เนื่องจากต้องการสารสนเทศเกี่ยวกับโครงการอย่างครอบคลุม เพื่อนำไปวางแผนปรับปรุงกระบวนการดำเนินการและทราบผลรวมของโครงการ นำไปประกอบการตัดสินใจในการดำเนินการต่อไป ซึ่งมีขั้นตอนการแบ่งประเมินออกเป็น 4 ส่วน ตามลำดับพัฒนาการของการดำเนินโครงการเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การประเมินก่อนดำเนินการ เป็นการเตรียมการจัดทำโครงการ คือการประเมินด้านบริบท (Context) และการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input)

ระยะที่ 2 การประเมินระหว่างดำเนินการเป็นการประเมินขณะนำไปปฏิบัติงาน คือการประเมินด้านกระบวนการ (Process)

ระยะที่ 3 การประเมินหลังสิ้นสุดโครงการเป็นการสรุปผลโครงการและประเมินผลการดำเนินการ คือ การประเมินด้านผลผลิต (Product)

2. ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 8 คน หัวหน้างานวิชาการ จำนวน 1 คน กลุ่มที่ 2 ครู และนักเรียนที่เข้าร่วมในกิจกรรมตามโครงการฯ ทั้ง 8 กิจกรรม ประกอบด้วย ครู จำนวน 7 คน นักเรียนชั้นอนุบาล 2 – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 69 คน และกลุ่มที่ 3 ครูผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน 7 คน ผู้ปกครอง จำนวน 69 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการประเมินครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามประเมินด้านบริบท (Context) และด้านปัจจัยนำเข้า (Input) สำหรับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและหัวหน้างานวิชาการ แบบสอบถามการประเมินด้านกระบวนการ (Process) สำหรับครูผู้สอนและนักเรียน แบบสอบถามการประเมินด้านผลผลิต (Product) สำหรับครูผู้สอนและนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม และแบบประเมินความพึงพอใจของครูและผู้บริหารที่มีต่อนักเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านปากคลอง 17 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมด้านภาษา วิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ และนิยามศัพท์เฉพาะ (Item Index of Congruence, IOC) จากการประเมิน แบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 - 1.00 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.50 จึงถือว่าเป็นแบบสอบถามที่สามารถนำไปใช้ได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- 1) เก็บข้อมูลด้านบริบท (Context) จากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และหัวหน้างานวิชาการ
- 2) เก็บข้อมูลด้านปัจจัยนำเข้า (Input) จากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และหัวหน้างานวิชาการ
- 3) เก็บข้อมูลด้านการดำเนินงาน (Process) จากครูผู้สอนและนักเรียนผู้เข้าร่วมกิจกรรม
- 4) เก็บข้อมูลด้านผลผลิตของโครงการ (Product) จากครู และนักเรียนผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามรูปแบบ CIPP Model และรับแบบสอบถามการประเมินคืน ซึ่งได้รับคืนตามกำหนดเวลานัดหมายครบทุกชุด

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติ โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (μ) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ผลการประเมินด้านบริบท (Context) ของโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านปากคลอง 17 เกี่ยวกับความสอดคล้องความต้องการจำเป็นและความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโครงการ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินด้านบริบท (Context) ของโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนบ้านปากคลอง 17 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและหัวหน้างานวิชาการ

ข้อที่	รายการประเมิน	μ	σ	แปลผล
1	โครงการมีความสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ	4.87	0.35	มากที่สุด
2	โครงการมีความสอดคล้องกับ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	4.67	0.55	มากที่สุด
3	โครงการมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ	4.63	0.67	มากที่สุด
4	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับสภาพปัญหาในโรงเรียน	4.53	0.51	มากที่สุด
5	วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน	4.57	0.63	มากที่สุด
6	การกำหนดเป้าหมาย วิธีดำเนินการ กิจกรรมของโครงการ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	4.70	0.47	มากที่สุด
7	โรงเรียนมีการกำหนดเป้าหมายของโครงการไว้ชัดเจน	4.80	0.41	มากที่สุด
8	โครงการมีความเหมาะสมกับศักยภาพและทรัพยากรของโรงเรียน	4.87	0.35	มากที่สุด
9	โครงการมีการกำหนดแนวทางการดำเนินกิจกรรมที่หลากหลายและต่อเนื่อง	4.77	0.43	มากที่สุด
10	โครงการนี้สามารถที่จะพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้	4.90	0.31	มากที่สุด
	โดยรวม	4.73	0.15	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการประเมินด้านบริบท (Context) ของโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านปากคลอง 17 จากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และหัวหน้างานวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.73, \sigma = 0.15$)

ตอนที่ 2 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ของโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านปากคลอง 17 เกี่ยวกับบุคลากร งบประมาณและทรัพยากรต่าง ๆ ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และหัวหน้างานวิชาการ ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ของโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านปากคลอง 17 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและหัวหน้างานวิชาการ

ข้อที่	รายการประเมิน	μ	σ	แปลผล
1	ผู้บริหารครูและผู้ที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญและสนับสนุนโครงการ	4.63	0.49	มากที่สุด
2	โรงเรียนมีการบริหารจัดการและแต่งตั้งผู้รับผิดชอบชัดเจน	4.70	0.54	มากที่สุด
3	บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ เหมาะสมกับการดำเนินงาน	4.53	0.51	มากที่สุด
4	นักเรียนได้รับการส่งเสริม อบรม พัฒนาให้เป็นแกนนำปฏิบัติกิจกรรม	4.47	0.68	มาก
5	โรงเรียนได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก	4.60	0.56	มากที่สุด
6	วัสดุ อุปกรณ์ สื่อที่จำเป็นในการดำเนินงานมีความเหมาะสมและเพียงพอต่อการดำเนินโครงการ	4.67	0.61	มากที่สุด
7	ระยะเวลาของการดำเนินงานมีความเหมาะสม	4.73	0.52	มากที่สุด
8	สถานที่เหมาะสมสำหรับดำเนินการ	4.40	0.77	มาก
9	ผู้ปกครอง ชุมชน ให้การสนับสนุนโครงการ	4.80	0.48	มากที่สุด
10	มีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินการ	4.37	0.77	มาก
	โดยรวม	4.59	0.21	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ของโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านปากคลอง 17 จากคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน และหัวหน้างานวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.59$, $\sigma = 0.21$)

ตอนที่ 3 ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process) ของโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านปากคลอง 17 เกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นตอนดำเนินการ ขั้นตอนติดตาม และขั้นปรับปรุงแก้ไข ตามความคิดเห็นของครูและนักเรียน ดังนี้

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process) ของกิจกรรมทั้ง 8 กิจกรรม ตามความคิดเห็นของครูและนักเรียน

ข้อที่	รายการประเมิน	μ	σ	แปลผล
1	กิจกรรมค่ายคุณธรรมนักเรียน	4.35	0.25	มาก
2	กิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดและโรคเอดส์	4.50	0.40	มากที่สุด
3	กิจกรรมส่งเสริม พัฒนาป้องกันและแก้ไขนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.59	0.34	มากที่สุด
4	กิจกรรมอบรมนักเรียนแกนนำคุณธรรม	4.48	0.22	มาก
5	กิจกรรมอิสลามศึกษา	4.62	0.35	มากที่สุด
6	กิจกรรมคลินิกคุณธรรม	4.57	0.42	มากที่สุด
7	กิจกรรมสร้างควมมีวินัย ความซื่อสัตย์ สามัคคี และมีน้ำใจ	4.66	0.37	มากที่สุด
8	กิจกรรมธนาคารความดี	4.63	0.37	มากที่สุด
โดยรวม		4.55	0.34	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process) ทั้ง 8 กิจกรรมในโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านปากคลอง 17 จากครูและนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม โดยภาพรวมทุกกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.55$, $\sigma = 0.34$)

ตอนที่ 4 ผลการประเมินด้านผลผลิต (Product) ของโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านปากคลอง 17 เกี่ยวกับความพึงพอใจของครูและนักเรียนต่อกิจกรรมทั้ง 8 กิจกรรม ดังนี้

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการประเมินด้านผลผลิต (Product) ของกิจกรรมทั้ง 8 กิจกรรม โดยภาพรวม ตามความคิดเห็นของครูและนักเรียน

ที่	รายการประเมิน	μ	σ	แปลผล
1	กิจกรรมค่ายคุณธรรมนักเรียน	3.87	0.49	มาก
2	กิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและโรคเอดส์	4.11	0.56	มาก
3	กิจกรรมส่งเสริม พัฒนาป้องกันและแก้ไขนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.23	0.61	มาก
4	กิจกรรมอบรมนักเรียนแกนนำคุณธรรม	4.33	0.34	มาก
5	กิจกรรมอิสลามศึกษา	4.40	0.33	มาก
6	กิจกรรมคลินิกคุณธรรม	4.18	0.37	มาก
7	กิจกรรมสร้างควมมีวินัย ความซื่อสัตย์ สามัคคี และมีน้ำใจ	4.36	0.38	มาก
8	กิจกรรมธนาคารความดี	4.36	0.33	มาก
โดยรวม		4.23	0.43	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการประเมินด้านผลผลิต (Product) ทั้ง 8 กิจกรรมในโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านปากคลอง 17 จากครูและนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม โดยภาพรวมทุกกิจกรรมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.23$, $\sigma = 0.43$)

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านปากคลอง 17 โดยภาพรวม

ที่	รายการปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ					
		ก่อนเข้าร่วมโครงการ			หลังเข้าร่วมโครงการ		
		μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
1	ความขยัน	4.29	0.45	มาก	4.60	0.34	มากที่สุด
2	ความประหยัด	4.47	0.47	มาก	4.82	0.32	มากที่สุด
3	ความซื่อสัตย์	3.79	0.58	มาก	4.73	0.31	มากที่สุด
4	ความมีวินัย	4.06	0.51	มาก	4.54	0.40	มากที่สุด
5	ความสุภาพ	4.01	0.55	มาก	4.57	0.45	มากที่สุด

ที่	รายการปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ					
		ก่อนเข้าร่วมโครงการ			หลังเข้าร่วมโครงการ		
		μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
6	ความสะอาด	4.03	0.39	มาก	4.69	0.30	มากที่สุด
7	ความสามัคคี	4.12	0.21	มาก	4.70	0.29	มากที่สุด
8	ความมีน้ำใจ	3.66	0.39	มาก	4.73	0.30	มากที่สุด
	โดยรวม	4.07	0.21	มาก	4.68	0.19	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูและผู้บริหารที่มีต่อนักเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านปากคลอง 17 มีระดับคะแนนเฉลี่ยก่อนเข้าร่วมโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.07$, $\sigma = 0.21$) ดังนั้นผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูและผู้บริหารที่มีต่อนักเรียนหลังเข้าร่วมโครงการสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบก่อนเข้าร่วมโครงการและหลังเข้าร่วมโครงการ

	N	μ	σ	T	P
ก่อนเข้าร่วม	76	4.07	0.21	23.85	.00*
หลังเข้าร่วม	76	4.68	0.19		

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูและผู้บริหารที่มีต่อนักเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านปากคลอง 17 มีระดับคะแนนเฉลี่ยก่อนเข้าร่วมโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.07$, $\sigma = 0.21$) และมีระดับคะแนนเฉลี่ยหลังเข้าร่วมโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.68$, $\sigma = 0.19$) และเมื่อเปรียบเทียบค่าคะแนนก่อนเข้าร่วมโครงการและหลังเข้าร่วมโครงการโดยการหาค่า (t-distribution) พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลจากการศึกษาการประเมินโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านปากคลอง 17 พบว่า ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการทุกประการ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินด้านบริบท (Context) ของโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านปากคลอง 17 เกี่ยวกับความสอดคล้อง ความต้องการ จำเป็น และความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโครงการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น โดยประเด็นที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โครงการนี้สามารถที่จะพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนนำนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดที่กำหนดให้เน้นการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนเป็นนโยบายสำคัญ ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเห็นพ้องกันว่าสมควรที่จะพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนเป็นนโยบายสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อรรถพล เกิดด้วยทอง (2566) ศึกษาเรื่องการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนบ้านโรงเหล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนบ้านโรงเหล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนได้ดำเนินโครงการนี้มานานแล้วทำให้มีความพร้อมในการดำเนินโครงการ มีการวางแผน และนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนา จนกระทั่งมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 2 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ของโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านปากคลอง 17 เกี่ยวกับบุคลากร งบประมาณและทรัพยากรต่าง ๆ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากโรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ชุมชน เป็นจำนวนมาก สอดคล้องกับผลการประเมินโครงการของ นฤมล วิทยาวุฒิรัตน์ (2562) ได้วิจัยเรื่องการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนคลองเมืองพิทยาคม ผลการประเมินโครงการ พบว่า การประเมินปัจจัยเบื้องต้นด้านความเหมาะสมและพอเพียงเกี่ยวกับวิทยากร งบประมาณ ระยะเวลา สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ความรู้ความสามารถของคณะทำงาน การสนับสนุนของฝ่ายบริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง และบุคลากรในชุมชนแต่ละกิจกรรมย่อย พบว่า ความเหมาะสม/พอเพียง อยู่ในระดับมาก ทุกกิจกรรม และผ่านเกณฑ์การประเมิน

ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ และทรัพยากรต่าง ๆ รวมทั้งได้รับความร่วมมือจากชุมชน

ตอนที่ 3 ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process) ทั้ง 8 กิจกรรมของโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านปากคลอง 17 เกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการ ขั้นติดตาม และขั้นปรับปรุงแก้ไข ตามความคิดเห็นของครูและนักเรียน โดยภาพรวมทุกกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนมีการวางแผนการจัดกิจกรรมของโครงการ มีการดำเนินกิจกรรมและปฏิบัติตามแผนโครงการครบทุกกิจกรรม มีการกำกับ นิเทศ ติดตามการดำเนินงานของโครงการ มีการประเมินโครงการหลังเสร็จสิ้นโครงการ แล้วนำผลการประเมินไปปรับปรุงการดำเนินการในโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินของ ชฎาพร เสนเผือก (2560) ทำการวิจัยรายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ตามแนวการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนวัดปากจำ พบว่า โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาประเด็นการประเมินที่ 4 ประเด็น รวม 22 ตัวชี้วัด พบว่า ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งหมด

ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนมีขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจน ตั้งแต่การวางแผนเตรียมการ การดำเนินการ ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

ตอนที่ 4 ผลการประเมินด้านผลผลิต (Product) ของโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านปากคลอง 17 แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ผลการประเมินด้านผลผลิต (Product) ของโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านปากคลอง 17 ทั้ง 8 กิจกรรม โดยภาพรวมทุกกิจกรรมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อรรถพล เกิดด้วยทอง (2566) ศึกษาเรื่องการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนบ้านโรงเหล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 จากผลการประเมินด้านผลผลิต พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากนักเรียนมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมโครงการ ความสนใจเห็นความสำคัญของโครงการส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจด้านคุณธรรมจริยธรรม สามารถนำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมไปขยายผลแนวคิดจากกิจกรรมสู่การดำเนินชีวิตประจำวันและในอนาคต เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลแก่นักเรียนเป็นผู้มีความประพฤติดีมีคุณธรรม จริยธรรม และยังสอดคล้องกับ Willems, Denessen, Hermans and Vermeer (2012) ทำการศึกษาเกี่ยวกับบุคลากรที่เป็นตัวอย่างในด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาที่ทำหน้าที่เป็นแบบอย่างพลเมืองที่มี

คุณธรรม ซึ่งพบว่าการเป็นแบบอย่างของครูในด้านคุณธรรมเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนานักเรียน ดังนั้นครูจึงเป็นต้นแบบด้านคุณธรรมในการช่วยให้เด็กนักเรียนเป็นพลเมืองที่ดี

2. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านปากคลอง 17 พบว่าหลังนักเรียนเข้าร่วมโครงการฯ ครูและผู้ปกครองมีความพึงพอใจมากกว่าก่อนที่นักเรียนจะเข้าร่วมโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านปากคลอง 17 ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชูชาติ แปลงล้วน (2563) พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักเรียน ที่มีต่อโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ช่วยพัฒนานักเรียนทั้งด้านจิตใจและพฤติกรรม ทำให้นักเรียนตระหนักถึงการเป็นพลเมืองที่ดี และสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ในการประเมินโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านปากคลอง 17 ผู้ศึกษาขอเสนอข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. จากผลการประเมินโครงการ พบว่า ประเด็นการประเมินผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการดำเนินงาน และอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ด้านผลผลิต ทำให้โรงเรียนบ้านปากคลอง 17 เป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นที่พึงพอใจของบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน จึงสมควรจัดโครงการดังกล่าวนี้ และขยายผลไปยังโรงเรียนอื่นต่อไป

2. จากผลการประเมินโครงการพบว่า ด้านบริบทและด้านปัจจัยนำเข้าและด้านกระบวนการดำเนินงาน เอื้อต่อความสำเร็จของโครงการในระดับมากที่สุด ดังนั้นจึงควรขยายผลต่อการดำเนินงานในโครงการอื่น ๆ ของโรงเรียนด้วย จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

3. จากผลการประเมินโครงการด้านบริบทพบว่าวัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นโรงเรียนควรสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากร

ภายในโรงเรียนและชุมชน เปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน และนักเรียน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย เพื่อให้โครงการประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

4. นำข้อมูลสารสนเทศอันเกิดจากการประเมินโครงการครั้งนี้ เสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริหารโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อร่วมกำหนดแนวทางแก้ปัญหาและวางแผนพัฒนาโครงการต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรประเมินโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านปากคลอง 17 โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบอื่นที่นอกเหนือจากการใช้รูปแบบซิปป (CIPP)

2. ควรทำการศึกษาข้อมูลในเชิงลึกหรือศึกษาข้อมูลการดำเนินการของโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านปากคลอง 17 และศึกษาสภาพการดำเนินงานจากสถานศึกษาแห่งอื่น ๆ เพื่อทำการเปรียบเทียบและหาผลการดำเนินงานที่ดีที่สุด (Best Practice) ของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง (References)

- ชฎาพร เสนเผือก. (2560). รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมนักเรียนตามแนวการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนวัดปากจำ. ปัตตานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปัตตานี เขต 2.
- ชูชาติ แปลงล้วน. (2563). การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ. 5(7), 379 - 393.
- นฤมล วิทยาวุฒิรัตน์. (2562). การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนคลองเมืองพิทยาคม. วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2(4), 97 - 107.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2565). รายงานผลการประเมินคุณธรรม จริยธรรม และเป็นพลเมืองของผู้เรียนทุกช่วงชั้น. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

- อรรถพล เกิดด้วยทอง. (2566). การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนบ้านโรงเหล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 4. วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์. 8(1), 69 - 81.
- Stufflebeam, D. L. (2003). The CIPP model for evaluation. In T. Kellaghan & D. L. Stufflebeam (Eds.), *International handbook of educational evaluation* (Vol. 9, pp. 31 - 62). Kluwer International Handbooks of Education. Springer.
- zWillems, F., Denessen, E., Hermans, C. & Vermeer, P. (2012). Students' perceptions and teachers' self-ratings of modelling civic virtues: An exploratory empirical study in Dutch primary schools. *Journal of Moral Education*, 41(1), 1 - 17.